Студенттерге арналған
жұмыс бағдарламасы

Ф СО ПГУ 7.18.2/06

Қазақстан Республикасының білім және ғылым министрлігі

С.Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университеті

География және туризм кафедрасы

ЖҰМЫС БАҒДАРЛАМАСЫ

География және экологияны оқыту әдістемесі пәні бойынша

050609-География мамандығының студенттері үшін

Павлодар

Мамандықтың мемлекеттік стандарты
бекітілген типтік бағдарламасы
негізінде құрастырылған
жұмыс бағдарламасының
бекіту парағы

Ф СО ПГУ 7.18.1/ 06

БЕКІТЕМІН
ОЖ жөніндегі проректор
__________ Н.Э.Пфейфер
«___»_____________200 ж.

Құрастырушы: г.ғ.к., доцент Қ.Т. Сапаров _______________

География және туризм кафедрасы

ЖҰМЫС БАҒДАРЛАМАСЫ

География және экологияны оқыту әдістемесі пәні бойынша

050609 – География мамандығының студенттері үшін

Жұмыс бағдарламасы 050609 – География мамандығының мемлекеттік стандарты ҚР МЖМБС 3.08.324-2006 және Әл-Фараби атындағы Қаз-ҰУ-мен құрастырылып, 2006 жылғы маусымның 22-сінде РОӘК-мен бекітілген типтік бағдарламасы негізінде құрастырылды

«____» ___________200 ж. кафедра мәжілісінде ұсынылды
Хаттама №_______

Кафедра меңгерушісі____________________ А.А. Калиева

Биология-химия факультетінің оқу-әдістемелік кеңесімен мақұлданды
«___» ________200 ж. Хаттама № _______

ОӘК төрайымы _______________ Г.Қ.Даржұман

КЕЛІСІЛДІ

Факультет деканы ___________ К.Х.Жапарғазинова «____» ___________ 200 ж.

ЖжӘҚБ МАҚҰЛДАНДЫ

ЖжӘҚЖ бастығы __________ А.А.Варакута «____» ___________ 200 ж.

1 Пәннің мақсаты мен міндеттері

География оқыту әдістемесі – педагогикалық ғылымның бір саласы. Оның зерттейтін басты мәселесі - өсіп келе жатқан жас ұрпаққа физикалық және экономикалық географияның негізін геология, экономика, демография сияқты кейбір жақын ғылымдардың элементтерімен араластыра беру болып табылады.

Мақсаты: студенттердің әдістемелік дайындығы, олардың теориялық білімдерді қабылдауы, мұғалімнің болашақтағы жұмысына қажетті іс-тәжірибелік икемділіктер мен дағдыларды қалыптастыру.

Студенттер осы оқу нәтижесінде білім беру әдістемесінің даму ерекшелігін, география білімнің мазмұны мен құрылымын, географияны оқытудың әдістері мен жолдарын, сыныптан тыс жұмыстардың мақсаты мен маңызын меңгере отырып, алған білімдері мен шеберліктерін географияны оқытудағы жаңа технологияны іс жүзінде қолдана отырып пайдалана білулері керек.

Міндеттері:

- білім берудің мақсатын (не үшін оқыту керек?), орта мектептердегі география пәнінің мазмұнын (нені оқыту керек), білім берудің әдісі мен формасының ұйымдастырылуын (қалай оқыту керек), география пәнін оқыту құралдарын (ненің көмегімен оқыту керек):
- география оқыту барысында оқушылардың білімді қабылдау, ақыл-ойының дамуы мен тәрбиенің арасындағы бірлікке жетудің жолдары мен байланысын зерттеу:
- география және экологияны оқытудың түрлері мен принциптерін оқу және тәрбие процесінде қолданылуы;
- тақырыптық жоспарлардың алғашқы дағдыларын алу, жергілікті жерде табиғатта географияны және экологияны оқыту жұмыстарын, сонымен қатар әр түрлі жұмыстарын, сонымен қатар әр түрлі сабақтарды өткізудің әдістемесін құру;
- студенттерді шығармашылық ізденуге бағыттау, оқытудың жаңа тәсілдерін әдістемелік зерттеулерге үйрету.

Студент білу керек:

- мектептік география және экология курсын;
- география және экология облысының танымдық үрдісінің тарихын;
- география және экологияны оқытудың әдістемелік құрылымын;
- география және экологияны зерттеу әдістемесі.

Студент істей білу керек:

- практикада теориялық білімдерді қолдану;
- әдістемелік құжаттарға талдау жасау;
- география және экологиялық көрнекті құралдарды өңдеу;
- география және экология сабағында пән аралық байланыстарды пайдалану;
- оқушылармен бірге тәрбие жұмысында психологиялық сұрақтарға бағыт алу.

2 Пререквизиттер: Жалпы жертану [illegible] картография

3 Пәннің мазмұны

3.1 ПӘННІҢ ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАРЫ				
№ р/с	**Тақырыптардың атауы**	**Сағат саны**		
		Дәр.	**Тәж.**	**СӨЖ**
1	**2**	**3**	**4**	**5**

1 Кіріспе. Ғылым ретіндегі география және экологияны оқыту әдістемесі. География және экологияны оқыту әдістемесінің проблемалары. Ғылымның басқа географиялық және экологиялық ғылымдармен, дидактикамен,	1	1	5	

2	Мектептегі географияны оқыту мақсаттары. Мектептегі экологияны оқыту мақсаттары.	1	1	5
3	География және экология пәндерін оқыту әдістері мен тәсілдері. География және экологияны оқыту әдістемесінің сипаттамасы және жүйеленуі: суреттеп-түсіндіру, репродуктивті, мәселені мазмұндау, бөлшекті-ізденіс, зерттеу.	2	1	5
4	География және экологиялық білімдер мен біліктердің қалыптасуы.	1	2	5
5	География және экология пәнін оқытудағы көрнекі және техникалық құралдар. Карта, сызбалы көрнекілік әдістер.	2	1	5
6	Оқу-тәрбие жұмыстарын ұйымдастыру формалары.	1	2	5
7	География және экология сабағында сыныптан тыс жұмыстар	2	1	5
8	Құрлықтар және мұхиттар география оқытудың негізгі әдістемелері.	1	1	5
9	Физикалық географияны оқытудың негізгі әдістемелері.	1	1	5
10	Экономикалық-әлеуметтік географияны оқытудың негізгі әдістемелері. Экология және табиғаттану оқытудың негізгі әдістемелері.	1	1	5
11	Шет елдер экономикалық және әлеуметтік география оқытудың негізгі әдістемелері.	1	1	5
12	География және экология пәндері бойынша факультатив сабағы. География пәні бойынша оқу экскурсиялары. Экология пәні бойынша оқу экскурсиялары.	1	2	5
	Барлығы	15	15	60
БАРЛЫҒЫ:		90		

3.2 Пәннің теориялық бөлімінің мазмұны

№ 1 Тақырып

Кіріспе. Ғылым ретіндегі география және экологияны оқыту әдістемесі. География және экологияны оқыту әдістемесінің проблемалары. Ғылымның басқа географиялық және экологиялық ғылымдармен, дидактикамен, психологиямен байланысы. Оқыту әдістемесінің зерттеу логикасы және әдістері.

№ 2 Тақырып.

Мектептегі географияны оқыту мақсаттары. Мектептегі экологияны оқыту мақсаттары.Мектептегі география және экология білімінің құрылымы мен мазмұны.География және экологияны оқыту мақсаты. Мектептегі география және экология пәнінің мазмұны. Мектеп бағдарламасының сипаттамасы.

№ 3 Тақырып..

География және экология пәндерін оқыту әдістері мен тәсілдері.

Оқыту әдістерінің жіктелуі. Түсіндіріп суреттеу, репродуктивті, проблемалық сипаттама, ізденіс және зерттеу түрлері. (картографиялық, статистикалық, көрнекі,әдеби т.б.).

№ 4 Тақырып.

География және экологиялық білімдер мен біліктердің қалыптасуы.

Географиялық және экологиялық түсініктер. Себеп-салдар байланыстарын зерттеу. Географиялық заңдылықтар туралы білімдердің қалыптасуы. Географиялық және экологиялық біліктер.

№ 5 Тақырып..

География және экология пәнін оқытудағы көрнекі және техникалық құралдар. Карта, сызбалы көрнекілік әдістер.

Географиялық картамен жұмыс, сызбалы-көрнекілік әдістер, техникалық құрал жабдықтармен жұмыс. География және экология оқулығын пайдалану.

№ 6 Тақырып.

Оқу-тәрбие жұмыстарын ұйымдастыру формалары.

География және экология сабағын ұйымдастыру. Сабақ түрлері: аралас сабақ жаңа тақырыпты өту, дәрістік, семинарлық сабақ т.б. оқушылардың өздік жұмысы.

№ 7 Тақырып.

География және экология сабағында сыныптан тыс жұмыстар.

1) Ауызша әдіс (вербальды), лекция, әңгіме, баяндама. 2) Практикалық әдіс. 3) Бақылау әдісі. 4)Тәжірибелік-эксперименттік әдіс. 5) Конструкциялар мен модельдеу. 6) Географиялық нысандар үлгісі. 7) Экскурсиялық әдіс. 8) Картографиялық әдіс. 9) Үйірме, секция, географиялық қоғам, конференция, апталық т.б.

№ 8 Тақырып.

Құрлықтар және мұхиттар география оқытудың негізгі әдістемелері.

Құрлықтар және мұхиттар география курсы. Құрлық географиясын оқыту мақсаты. Курстың оқыту мақсаты мен құрылымы. Курсты өткенде білім мен біліліктің қалыптасуы. Жалпы зандылықтарды зерттеу.

9 Тақырып.

Физикалық географияны оқытудың негізгі әдістемелері.

Физикалық географияны мектеп курсында оқыту әдістері. ТТК материктер мен мұхиттар ірі облыстары. Жер бедері, климаттық белдеулер, табиғат зоналары. Сонымен қатар Қазақстанның және туған өлкеміздің табиғатын зерттеу. Қазақстанның физикалық география курсы. Қазақстанның физикалық географиясын оқыту мақсаты. Курстың оқыту құрылымы мен маңызы. Жеке тарауларды өткенде білім біліктіліктің қалыптасуы. Табиғи кешендер туралы білімдердің қалыптасуы.

№ 10 Тақырып.

Экономикалық-әлеуметтік географияны оқытудың негізгі әдістемелері. Экология және табиғаттану оқытудың негізгі әдістемелері.

Экономикалық география курсындағы табиғи жағдайлар мен табиғи ресурстардың экономикалық бағасының әдістері мен мазмұны. Қазақстан, ТМД елдері, дүние жүзінің экономикалық географиясын оқытуда статистикалық,

деректер, кесте, диаграмма, сызба нұсқаларды қолдану. Қазақстанның экономикалық және әлеуметтік география курсы. Курсының оқыту мақсаты. Құрылымы мен мазмұны. Жеке тарау және жалпы курсты зерттеу кезінде білімдер мен біліктіліктердің қалыптасуы.

№ 11 Тақырып.

Шет елдер экономикалық және әлеуметтік география оқытудың негізгі әдістемелері.

Шет елдер экономикалық және әлеуметтік география курсы. Курсының оқыту мақсаты, құрылымы мен мазмұны. Жеке тарау және жалпы курсты зерттеу кезінде білім мен біліктіліктің қалыптасуы.

№ 12 Тақырып.

Экология пәні бойынша факультатив сабағы. География пәні бойынша факультатив сабағы. Экология пәні бойынша оқу экскурсиялары. География пәні бойынша оқу экскурсиялары

Факультатив курстың мақсаты мен мазмұны. Оқыту әдістемесі мен ұйымдастыру түрі.

География және экология пәндері бойынша оқу экскурсиялары, олардың оқытудағы маңызы. Экскурсияны ұйымдастыру.

3.3 Іс-тәжірибелік жұмыстардың мазмұны

ІС-ТӘЖІРИБЕЛІК ЖҰМЫСТАРДЫҢ МАЗМҰНЫ		
№ п/п	**Тақырыптардың атауы**	**Мазмұны**
1	**2**	**3**
1	Кіріспе. Ғылым ретіндегі география және экологияны оқыту әдістемесі. География және экологияны оқыту әдістемесінің проблемалары. Ғылымның басқа географиялық және экологиялық ғылымдармен, дидактикамен, психологиямен байланысы.	Пәндер туралы ұғым. География және экология ғылымдарының уақыт кеңістіктегі біртұтастығы. Мектеп бағдарламасындағы география және экология пәндерінің алатын орны. Қазіргі кездегі экологиялық білім жүйесін қалыптастыру.
2	Мектептегі географияны оқыту мақсаттары. Мектептегі экологияны оқыту мақсаттары.	География және экологияны оқыту құ рылымы. Мектептегі география және экология пәнінің мазмұны. Мектеп бағдарламасының сипаттамасы

3	География және экология пәндерін оқыту әдістері мен тәсілдері. География және экологияны оқыту әдістемесінің сипаттамасы және жүйеленуі: сүреттеп-түсіндіру, репродуктивті, мәселені мазмұндау, бөлшекті-ізденіс, зерттеу.	Тақырыптық және күнделкті сабақ жоспарын құрастыру.(ЛКТ) мектеп бағдарламасына талдау жасау.
4	География және экологиялық білімдер мен біліктердің қалыптасуы.	Сабақ түрлерін жіктеп көрсету, суреттеу, репродуктивті, проблемалық сипаттама, дәстүрлі сабақтар.
5	География және экология пәнін оқытудағы көрнекі және техникалық құралдар. Карта, сызбалы көрнекілік әдістер.	Географиялық карта, сызбалы-көрнекілік әдістер, техникалық құрал жабдықтармен жұмыс.
6	Оқу-тәрбие жұмыстарын ұйымдастыру формалары.	Көрнекі құрал жабдықтарды; техникалық, сызбалы көрнекілік әдістерді, карта, глобус т.б. пайдалану.
7	География және экология сабағында сыныптан тыс жұмыстар	Лекция, конференция, бақылау, экскурсия, үйірме , географиялық кешен, апталық, секция сабақтары, географиялық алаң.
8	Құрлықтар және мұхиттар география оқытудың негізгі әдістемелері.	Іс-тәжірибелік жұмыстар өткізу шаралары. Құрлық географиясын оқыту мақсаты. Курстың оқыту мақсаты мен құрылымы. Логикалық тірек конспектісін құрастыру. Жалпы зандылықтарды зерттеу.
9	Физикалық географияны оқытудың негізгі әдістемелері.	Іс-тәжірибелік жұмыстар өткізу шаралары. Іс-тәжірибелік жұмыстар өткізу шаралары.
10	Экономикалық-әлеуметтік географияны оқытудың негізгі әдістемелері. Экология және табиғаттану оқытудың негізгі әдістемелері.	Логикалық тірек конспектісін құрастыру. Іс-тәжірибелік жұмыстар өткізу шаралары
11	Шет елдер экономикалық және әлеуметтік география оқытудың негізгі әдістемелері.	Қазақстан Республикасында географияны оқытудағы жаңа әдістер шет елдердің тәжірибесін пайдалану. Географияны оқыту процесінде жаңа технологияларды қолдану.
12	География және экология пәндері бойынша факультатив сабағы. География пәні бойынша оқу экскурсиялары. Экология пәні бойынша оқу экскурсиялары.	Факультатив курстың мақсаты мен мазмұны. Оқыту әдістемесі мен ұйымдастыру түрі. Экскурсияны ұйымдастыру.

3.4 СӨЖ мазмұны

СӨЖ МАЗМҰНЫ				
№	СӨЖ түрі	Есеп беру түрі	Бақылау түрі	Сағат саны
1	Дәріс сабақтарына дайындық	Қысқаша тіреу конспекті	Ауызша сұрау	25
2	Тәжірибелік сабақтарға дайындық	Есеп беру	Зертханалық жұмыстарын қорғау	30
3	ШБ дайындық	Жазбаша жұмыс	Жазбаша жұмыс	5
БАРЛЫҒЫ:				60

Мамандықтың жұмыс
оқу жоспарынан көшірмесі

Ф СО ПГУ 7.18.1/10

050609 – География мамандығының жұмыс оқу жоспарынан көшірме

Пәннің атауы География және экологияны оқыту әдістемесі

№	Оқу түрі	Бақылау түрі						Студенттің жұмыс көлемі, сағат	Сағаттардың курс және семестр бойынша бөлінуі (сағат)								
								Барлығы									

		Емтихан	Сынақ	Курс. жоба	Курс. жұмыс	ЕГЖ	Бақылау жұмысы	Жал	Ауд	СӨЖ	Дәріс	Сар	Тәж.	СӨЖ	Дәріс	Тәж.	Зерт.	ОСӨЖ	СӨЖ
1	Орта білім негізінде күндізгі	6						90	30	60	5 семестр				6 семестр				
															15	15		15	45

Әдебиет

Негізгі әдебиет:

1. Баранский Н.Н. Методика преподавания экономической географии. М. Учпедгиз 1960.
2. Герасимова Т.П. Основы методики обучения начальному курсу физической географии. М. Педагогика. 1978.
3. Грюнберг Г.Ю. Картографические понятия в школьной географии. М. Просвещение. 1979.
4. Даринский А.В. Методика преподавания географии. М. Просвещение. 1975.
5. Методика обучения географии в средней школе. Под. Редакцией Л.М.Панчешниковой. М. Просвещение 1983.
6. Мамирова К.Н. Роль школьного учебника в подготовке учителя географии. Вест.КазГУ. Сер.географ. 1997№5.
7. Лехто К., Полонский В. Официальное руководство Microsoft по Front-Paqe1998
8. Панченшникова Л.М. Основы методики обучения экономической географии зарубежных стран. М. Педагогика. 1975.
9. Кушимова А.Ғ. Географияны оқыту әдістемесі: Оқу құралы. – Алматы: Қазақ университеті, 2003. – 57 бет

Қосымша әдебиеттер:

10. Бунакова Т.М., Родионова И.А., Пособие по географии для поступающих в вузы. М.Уникум-центр. 1997.
11. Ермаков В.А Казахстан в современном мире. Экономико-географический очерк. Адматы. Каржы-каражат. 1998
12. Картель Л.М. Дидактические материалы по физической географии. (5-7 классы). М. Просвещение. 1987
13. Кучер Т.В. Экологическое образование учащихся и обучение географии М. Просвещение. 1990
14. Климанов В.В., Климанова О.А. География в таблицах. Справочное пособие. М. «Дрофа» 1997
15. Максаковский В.П. Методическое пособие по экономической и социальной географии мира. М. Просвещение 1994

16. Смирнова В.А. Дидактические материалы по экономической и социальной географии. М. Просвещение . 1996

17. Тесты и практические задания по географии. Уч. Пособие. Под. Ред. И.А. Родионовой М. 1997

18. Сиротин В.И. Самостоятельные и практические работы по географии. 6-10 классы. М.Просвещение. 1991

19. Экзерцева Е.В. Кроссворды для школьников. География Ярославль. Академия развития. 1998.